

Handlingsplan

För drogfri skola och kommunalt driven
fritidsverksamhet.

Handbok för personal som arbetar med barn och
ungdom i Ystads kommun.

Information till vårdnadshavare och barn/elever.

Upprättad av KoU 140808

Tobaksfri skoltid och kommunalt driven fritidsverksamhet

Ystads kommun har en tobaksfri förskole- och skoltid samt kommunalt driven fritidsverksamhet.

Tobaksfri förskoletid innebär att barn i förskola inte utsätts för tobaksrök under vistelsen på förskolan. Barn bemöts med ett förhållningssätt mot tobak i skyddande syfte.

Tobaksfri skoltid innebär att det inte är tillåtet för elever att använda tobak i anslutning till den schemalagda skoldagen och våra verksamheters öppettider. Detta gäller oavsett var eleverna befinner sig under skoldagen t.ex. under håltimmar, raster, PRAO, studieresor eller idrotts/friluftsdagar.

Tobaksfri fritidsverksamhet innebär att barn/unga inte utsätts för/eller brukar tobak under vistelsen på fritidsverksamhetens område

DU SOM ARBETAR med barn och unga i Ystads kommun kan bidra till att målen för det tobaks-, alkohol- drogförbyggande arbetet uppfylls genom att arbeta utifrån ett gemensamt förhållningssätt. Denna handlingsplan ska hjälpa personal och andra vuxna att vara tydliga mot barn och ungdomarna när det gäller regler kring tobak, alkohol och narkotika.

INGA BARN OCH UNGDOMAR I YSTADS KOMMUN ANVÄNDER TOBAK, ALKOHOL ELLER NARKOTIKA

Mål för tobaks-, alkohol och drogförebyggande arbetet i Ystads kommun.

- Inga under 18 år använder tobak eller alkohol
- Tobaks- och alkoholkonsumtionen hos unga vuxna minskar
- Ystad är en kommun fri från narkotika och andra droger

Vad är tobak?

En tobaksvara är en vara som till någon del innehåller tobak och som är avsedd att rökas, tuggas, snusas eller sugas på.

Handlingsplanen likställer nikotinfria produkter tänkta för tobaksavvänjning med tobaksvaror då dessa har en åldersgräns på 18 år.

Kom ihåg att:

Rökförbud gäller dygnet runt i alla skollokaler, på skolgårdar, inhägnat område vid förskola eller fritidshem. Detta gäller även när ingen skolverksamhet bedrivs på området exempelvis vid studiedagar för personal, föräldramöten och idrottsevenemang. (Tobakslagen, SFS 1993:581)

Ystads kommuns beslut om Tobaksfri skoltid innebär att en elev som använder tobak i anslutning till den schemalagda skoldagen inte får hänvisas till annan plats utanför skolområdet. (Tobakspolicy, 130425 § 43)

Rutiner för förebyggande arbete

Elev- och föräldrasamarbete

- Rektor ger information om skolans tobakspolicy och handlingsplan för drogfri skola och kommunalt driven fritidsverksamhet på föräldramöte vid terminsstart och därefter i början av varje nytt läsår.
- Klassföreståndare/mentor informerar eleverna om Ystads kommuns tobakspolicy och handlingsplan för en drogfri skola och kommunalt driven fritidsverksamhet.
- Tobakspolicyn med tillhörande handlingsplan för en drogfri skola och kommunalt driven fritidsverksamhet diskuteras i elevråd en gång per termin samt i skolans föräldraförening en gång per läsår.
- Utbildningen Absolut förälder erbjuds samtliga vårdnadshavare och elever från årskurs 6.

Samarbete med närsamhället

- Elevernas eventuella möjligheter till rökning reduceras genom att närliggande butiker informeras om skolans tobakspolicy.
- Miljöförbundet har tillsyn över att skolgårdar är rökfria och kontrollerar då också om skyltar om rökförbud finns uppsatta, att askkoppar inte finns, mm. Miljöförbundet har även tillsammans med polismyndigheten tillsyn vid butiker som säljer tobak och kontrollerar då bl.a. hur 18-årsgränsen tillämpas, om reklamen är återhållsam, om det finns skyltar, egenkontrollprogram, mm.

Tobakskunskap i undervisningen

- Skolan arbetar tobaksförebyggande tematiskt och ämnesövergripande, för att kontinuerligt tydliggöra vilka vinster som finns med ett tobaksfritt liv (Lgr 11).
- Världshälsoorganisationen WHO:s tobaksfria dag den 31/5 och tobaksfria veckan, vecka 47 uppmärksammas alltid med någon aktivitet.

Tobak

Rutiner vid misstanke om tobaksanvändning under skoltid eller i fritidsverksamhet

Vad gör jag om...

...jag misstänker eller upptäcker att en elev använder tobak under skoltid eller i kommunalt driven fritidsverksamhet?

- Jag talar med eleven och informerar om att skoltiden/fritidsverksamheten är tobaksfri.
- Tobaksvaran omhändertas och kan efter skoldagens slut hämtas ut av vårdnadshavare.
- Jag ser till att vårdnadshavare kontaktas omgående.
- Jag kontaktar mentor

Vid upprepat beteende

- Om överträdelsen upprepas kontaktas vårdnadshavare snarast. Tobaksavvänjning ska erbjudas vid behov och tillfälle för uppföljning bokas.
- Om det framkommer att beteendet är sanktionerat av vårdnadshavare görs anmälan till socialtjänsten.
- Om behov finns kallar rektor till elevkonferens.

Ansvarig för kontakt med vårdnadshavare är mentor/ kontaktlärare eller den som ertappat eleven använda tobak. Mentor ska alltid underrättas om rökning/snusning har upptäckts.

Grupptricket – En ingång till tobak!

Grupptricket är ofta den vanligaste vägen till att börja med tobak. Därför är det viktigt att även uppmärksamma de elever som står bredvid dem som röker under skoltid. Om skolan får kännedom om en elev upprepat söker sig till de elever som röker så bör skolan uppmärksamma detta vid utvecklingssamtal eller andra naturliga kontakter med vårdnadshavare.

Syftet med detta är:

- 1) Att eleven inte börjar med tobak
- 2) Att undvika passiv rökning under skoltiden

Förhållningsätt för personal

- Personalen ska vara tobaksfri i sina möten med elever.
- Rökförbud gäller under arbetstid för all personal anställd i Ystads kommun. (Rökfri arbetstid, KF 100318).
- Personalen erbjuds stöd och hjälp med tobaksavvänjning.

Tobaksavvänjning

- Elevhälsan erbjuder kvalificerat rådgivande stöd till elever som vill sluta med tobak. Personal som vill sluta med tobak erbjuds stöd via företagshälsovården.

VAD SÄGER LAGEN?

TOBAKSLAGEN är en minimumlag och i den står det bland annat att alla lokaler som barn och unga använder ska vara rökfria, det gäller även skolans område utomhus. Syftet med lagen är att skydda barn och unga från tobak och passiv rökning.

ALKOHOLLAGEN säger att försäljning av alkoholdrycker till personer under 20 år är förbjuden, om det inte gäller servering på restaurang eller försäljning av folköl (18-årsgräns).

NARKOTIKALAGEN säger att den som innehar, brukar eller befattar sig med narkotika, om gärningen är uppsåtlig, döms för narkotikabrott.

SKOLLAGEN OCH SOCIALTJÄNSTLAGEN säger att all personal som arbetar med barn och ungdom är skyldig att göra en anmälan till socialtjänsten vid misstanke om att barn/ungdom far illa. Barn och ungdomar kan också fara illa på grund av sitt eget beteende, exempelvis på grund av missbruk och annat självdestruktivt beteende. Även uppgifter som en anmälningsskyldig person har fått av en annan person kan vara grund för att göra en anmälan om det leder till att den anmälningsskyldiga personen misstänker att barnet far illa. Det följer av 14 kap. 1 § första stycket SoL.

ARBETSMILJÖLAGEN säger att skolan och fritidsgården ska ha en bra arbetsmiljö och är skyldiga att förebygga ohälsa och olycksfall.

BARNKONVENTIONEN Artikel 3 anger att det är barnets bästa som ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barnet. Begreppet "barnets bästa" är konventionens grundpelare och har analyserats mer än något annat begrepp i barnkonventionen. Vad som är barnets bästa måste avgöras i varje enskilt fall och hänsyn ska tas till barnets egen åsikt och erfarenhet

SKOLLAGEN Elevhälsans omfattning 25 § Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande.

ALKOHOL

Rutiner vid misstanke om alkoholinnehav/alkoholanvändning

Vad gör jag om...

... jag misstänker eller upptäcker att en elev/ungdom är påverkad av eller dricker alkohol under skoltid eller i anslutning till skola/öppen fritidsverksamhet?

1. Jag talar med eleven och kontaktar klassföreståndare/mentor, rektor eller elevhälsopersonal.
2. Jag tar hand om eleven och tar eleven åt sidan – om möjligt avskilt. Personal stannar hos eleven hela tiden
3. Jag ser till att vårdnadshavare kontaktas omgående.
4. Vårdnadshavare uppmanas att hämta sitt barn på skolan/ i öppen fritidsverksamhet så att eleven kommer hem på ett säkert sätt om eleven är påverkad. Vårdnadshavare uppmanas kontakta sjukvården vid behov.
4. En skriftlig orosanmälan till socialtjänsten görs av berörd personal.

Socialtjänsten gör en bedömning av elevens situation. Elevhälsopersonalen erbjuder ett stödsamtal.

Vid misstanke om innehav

Elevskåpen är skolans egendom och eleverna har tillgång till dessa under förutsättning att de följer de regler för användande av skåpen som skolan beslutat om. Skolan har en allmän befogenhet att kontrollera att skåpen används på det sätt som är avsikten. Skolledningen kan alltså öppna och visitera skåpen utan att det anses vara en husrannsakan. Eleverna måste få information om de villkor som gäller för att de ska få använda skåpen och om skolledningen öppnar ett skåp ska det ske i elevens närvaro.

Implementering

- Förvaltningschef för Kultur- och utbildningsförvaltningen ansvarar för förankring av policy och handlingsplan i förvaltningens ledningsgrupp.
- Rektor ansvarar för att samtlig personal i skolan får kunskap om policyn samt handlingsplanen.
- Handlingsplanen anpassas till varje skola och fritidsverksamhet efter förutsättningar och behov som personalorganisation och årskurs.
- Tobakspolicy och handlingsplan för drogfri skola och kommunalt driven fritidsverksamhet finns tillgänglig på respektive skolas hemsida.

Uppföljning

- Tobakspolicyn och handlingsplanen för drogfri skola och kommunalt driven fritidsverksamhet utvärderas läsårsvis av skolans elevhälsoteam. En sammanställning sänds till utbildningsförvaltningen vid slutet av varje läsår.
- Tobaksbruket bland elever följs årligen upp av barn- och elevhälsan i samverkan med skolan. Resultatet redovisas på skolnivå och kommunnivå till varje skola.

NARKOTIKA

Rutiner vid misstanke om narkotikainnehav/ narkotikaanvändning

Vad gör jag om...

... jag misstänker eller får kännedom om att en elev/ungdom är påverkad av eller innehar narkotika eller dopingpreparat under skoltid eller i anslutning till skola/öppen fritidsverksamhet?

1. Jag talar med eleven och kontaktar omgående rektor/skolledning som ska göra en polisanmälan vid misstanke om narkotikabrott. Polisen konsulteras kring fortsatt hantering.
2. Jag tar hand om eleven och tar eleven åt sidan – om möjligt avskilt. Personal stannar hos eleven hela tiden
3. Jag ser till att vårdnadshavare kontaktas omgående.
4. Vårdnadshavare uppmanas att hämta sitt barn på skolan/ i öppen fritidsverksamhet. Vårdnadshavare uppmanas kontakta sjukvården vid behov.
5. En skriftlig orosanmälan till socialtjänsten görs av berörd personal.

Socialtjänsten gör en bedömning av elevens situation. Elevhälsopersonalen erbjuder ett stödsamtal.

Vad gör jag ...

... vid oro eller misstanke om att en elev/ungdom använder narkotika eller dopingpreparat?

1. Jag talar med eleven
2. En skriftlig orosanmälan till socialtjänsten görs av berörd personal.
3. Jag ser till att vårdnadshavare kontaktas

Socialtjänsten gör en bedömning av elevens situation. Elevhälsopersonalen erbjuder ett stödsamtal.

